

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Ludovici Schönleben, Carnioli Labacensis, SS.
Theologiae Doctoris, Protonotarij Apostolici,
Archi-Diaconi Carnioliae Inferioris. Horae Subsecivae
Dominicales. Sive Discursus Sacri De Tempore ...**

Cum quadruplici Indice I. Discursuum. II. Locorum Sacrae Scripturae. III.
Rerum & Verborum. IV. Historiarum & Mythologiarum

Pars Aestiva Et Autumnalis A Pentecoste Usque Ad Adventum. - Annexis
aliquot Panegyricis Academicis.

Schönleben, Johann Ludwig

Salisburgi, 1676

Discursus X. Dominica VIII. post Pentecosten. Lapis Philosophicus. Thema.
Facite vobis amicos de Mamonna iniquitatis, ut cum defeceritis recipiant
vos in æterna tabernacula. Luc. 16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47093](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47093)

veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Attendite ne justitiam vestram faciatis coram hominibus, quia vae hypocritis. Vae! Vae! Vae!

DISCURSUS X.

Dominica VIII. post Pentecosten.

Lapis Philosophicus.

THEMA.

Facite vobis amicos de mamona iniquitatis, ut cum defeceritis recipiant vos in æterna tabernacula. Luc. 16.

SYNOPSIS.

I. Omnis ferè hominum cura est Aurum, quod facit Avarum. Hinc non contenti illud è montibus effodere etiam tentamus per artem alia metalla in illud mutare. Laboratur verò in adinveniendo Lapide Philosophico, qui iuncturam det metallis. Sed verus lapis Philosophicus Eleemosyna est, que omnia potest in aurum convertere.	vel Dæmonem sonat, vel Idolum: vere avaritia est Idolorum servitus.
II. Vocatur aurum à Christo Mamonna iniquitatis, quod	III. Hoc Idolum projicere in fornacem paupertatis & adhibere Lapidem Philosophicum Eleemosyna est elaborare purum & obryzum aurum, de terra & luto; quia divitiæ terrene sunt terra & lutum. Da ergo pauperi terram ut accipias cælum.
P z	IV. Difficile est divitem intrare cælum, sunt tamen ingressi qui

- qui benè nisi divitijs erogando. Defecimus iam à fervore primitivæ Ecclesie in qua erant (uti à natura) omnia communia.
- V. Divitiæ ideò à Deo dantur, ut communicentur. Unde justitiam exercet qui exercet misericordiam, dat quod dandum alijs accepit.
- VI. Si credimus Christi verbo, cur non facimus nobis amicos de Mammona iniquitatis? Amici hi sunt pauperes cæli janitores, qui possunt nos recipere in æterna tabernacula. Sed avaritia infidelitatis mater nobis etiam fidem tollit.
- VII. Aurum siquidem est anrea statua Nabuchodonosoris quam adorat mundus. Prestat ingredi fornacem cum tribus pueris, quia hanc ingressi ab igne sunt intacti, qui foris manent exuruntur: illis ros cæni Lapis Philosophicus dat tincturam veri auri.
- VIII. Est misericordia non tantum ostiaria cæli, sed & ostiaria inferni ad quem non permittit intrare ullum misericordem.
- IX. Quod expertus Petrus Terlonarius, uno pane per indignationem projecto in pauperem, liberatus à damnatione.
- X. Quare amplectamur hunc Lapidem Philosophicum eoque nostram substantiã convertamus in aurum, emamus cælum, & Indicis amicam invitationem Venite benedicti, qui gloriatur de eo quod datur pauperi, & in iudicio solius meminit misericordie.

Facite vobis amicos de mammona iniquitatis, ut cum defeceritis recipiant vos in æterna tabernacula. *Luc, 16.*

I.

Oelum à natura suspicere iussi, cœnum amplectimur, quasi ideò in auras editi, ut aurum captaremus. Enavigamus maria contemptis periculis; evisceramus montes, rimamur abdita immenso labore, & tota ferè nostra cura est Aurum, quod facit Avarum. Unde exclamat Poëta.

quod

quid non mortalia pectora cogis
Auri sacra fames!

*Virg. 3.
Æneid.*

Neque eo contenti, quod inter Manium habitacula, in montium abstrusis cavernis natura recondit; alia insuper metalla in fornacibus igne, arsenico, aquis fortibus diuturna cruciamus torturâ, ut fulva eliquemus ramenta, quasi inculpantes naturam, quod non omnibus mineralibus fulvum colorem induxerit. Hinc tam multi passim *Laborantes*, & plerumque post magnas impensas vanè laborantes, qui cum omnia tentaverint, & Mercurium fixerint, in eo tamen deficiunt, quod tincturam & pulveres quos LAPIDEM PHILOSOPHICUM vocant extremæ artis perfectioni necessarium invenire ac præparare non possint. Laboratur iam multis seculis. Ex ipsa Turri Babel nonnulli repetunt hujus LAPIDIS PHILOSOPHICI mysteria. Hesiodum Aicræum, Hermetem Trismegistum, Pythagoram, Belesim Babylonicum, Platonem & alios, artis Professores comminiscuntur, & tamen an inventa sit *adhuc sub judice lis est*. Sophisticam esse, & inutilem artem probant multi. Et licet experientia nonnullæ adducantur, suspectæ tamen sunt de dolo. Raymundum Lullum ferunt diuturna investigatione eam tandem asssecutum, & beneficio LAPIDIS PHILOSOPHICI longævitatem consecutum. Ut ut hoc se habeat, si quæ ars ejusmodi hætenus comperta est, finem habet accumulationem thesaurorum, quos qui congefferit, aliquando tandem dimittere cogitur, & quidem ut eo fruantur capitalissimi hostes, quod sæpè accidit. Ego verò longè certiozem Alchymiam, & probatissimum LAPIDEM PHILOSOPHICUM, vobis hodie

*Beyrl. in
Theat.*

Matth. 6.

die ostendam, cujus beneficio ingentes thesauros nunquam perituros, nulli casui obnoxios, nulli furi, nulli hosti expositos congregare possitis. Christi doctrina est: *Thesaurizate vobis thesauros in caelo: ubi heque arugo, neque tinea demolitur, & ubi fures non effodiunt, nec furantur.* Et in hodierno Evangelio: *Facite vobis amicos de mamonna iniquitatis; ut cum defeceritis recipiant vos in aeterna tabernacula.* Intelligitis tincturam auri, & *Lapidem Philosophicum*? Eleemosyna est, qua potestis omnes vestras facultates in aurum convertere, thesaurizare in caelo, & ex puro auro vobis parare mansiones aeternas. De hujus ergo LAPIDIS utilitate & necessitate hodie nobis sermo erit.

II. Investigant interpretes occasione hodiernae parabolae, non solum quid vox illa peregrina mamonna significet, verum etiam cur per eam Christus Benedictus exprimere voluerit divitias. S. Augustinus ait esse Panicam vocem, & denotare divitias, Lyranus & Dionysius Carthusianus, aiunt: *Mammon est nomen Daemonis tentantis de divitijs male acquirendis.* Cur non simpliciter usurpavit nomen divitiarum? quid opus uti circumscriptione vel tropo? Beda apud Hugonem Cardinalem ait, Mamonna non significare Daemonem, sed lucrum; ac proinde monere Christum ut de iniquo lucro fiant eleemosynae. Plerique tamen hoc nomine intelligunt universim divitias, & ideo appellari à Christo *Mamonnā iniquitatis*, quia ferè solent ad iniquitatem pertrahere (quod est Daemonis officium) vel ex iniquitate colligi. Unde appositè Augustinus: *Quia aut de iniquitate acquisitae sunt; aut quia eai ipsa iniquitas est, quod tu habes, alter non habet: tu abundas,*

S. Aug. lib. 2. de serm. Dom. in monte c. 22. Lyran. & Carthus. in Luc.

S. Aug. in Psal. 48.

Et

Et alter eget. Et eodem ferè tendens S. Hieronymus: *Omnes divitiæ de iniquitate descendunt, Et nisi alter perdidit alter non potest invenire. Unde illa vulgata sententia mihi videtur esse verissima: Divites aut iniquus, aut iniqui hæres.* Nondum acquiesco; sed cupio intelligere causam, cur Christus appellet divitias etiam iniquas seu per iniquitatem congestas & possessas nomine Diabolico, nomine *Mamonnæ*? scio apud Poëtas Plutonium inferorum Deum censerem Deum divitiarum, ut Lucianus testatur, tametsi alij Plutum à Plutone diversum comminiscantur, utrumque inter inferos Deos: & causam assignatur, quòd è terra omnes divitiæ progredientur; sed quis dicat hunc sensum esse verborum Christi? Placet Lucae Burgensis observatio, qui putat *Mamonnam* fuisse nomen simulacri alicujus fictilis, sive metallini, sive marmorei, quod pro Deo colebatur, & ideo tribui à Christo divitijs ejus nomenclaturam, quia sicut iniquum est idola colere, & in eis spem reponere, sic avari quodammodo aurum & divitias pro Deo habent, plus in illis sperantes quam in Deo. *Qui pro Deo illud colunt, Et expectant ab eo quod Dei est dare, horum error Idolo, illorum vitium divitijs iniquitatem adgenerat.* Nolo suspicari *Mamonnam* à Chaldæis appellatum idolum quod Ægyptij Thebis in templo Serapidis coluerunt, à Græcis dictum *Memnonis* Statua, de qua Lucianus refert, quod orientis solis radijs tactum suavem emittebat sonum, vespere autem in occasu solis lugubrem, & ab hoc Idolo responsa petita, ut tradunt veteres, Certè Symbolum esse potuit auri quod generatur à sole. Illud mihi sufficit non sine mysterio divitias à Christo appellatas Idoli nomine, quia præ-

S Hieron.
g. 1. ad
Hedib.

Lucian. in
Timon.
Plato. in
Cratylo.

Luc. Burg.
in hunc
loc.

Lucian. in
Philopseu-
do. Corn.
Tacit.
Plin. hist.
nat. lib. 36.
c. 7.

prævidit fore etiam inter Christianos quamplurimos Mamonnæ cultores & Divitiarum Idolicolas, & earum cupiditate Dæmoni servituros; prævidit Judam avaritia capiendum; & Dæmoni in suam animam ingressum præbiturum, cui competeret elogium: *Unus vestrum Diabolus est*: Quid enim aliud est avara divitiarum corrosio, quam Idolorum servitus? S. Paulus scribens ad Ephesios aiebat: *avarus quod est idolorum servitus*, & ad Colossenses: *avaritiam quæ est simulacrorum servitus, propter que venit ira Dei super filios incredulitatis*. Hujusmodi Idolicolis totus mundus plenus est, ut ingemiscat S. Bernardinus quod quidem Christus venerit ut Idololatriam destrueret, *sed avaritia, inquit, impiam inter Christianos idololatriam innovavit, & multiplicavit*. Intelligimus ergo cur Christus nomine Mamonnæ appellaverit divitiâs, ex quibus nobis amicos debemus comparare.

III. *Facite vobis amicos de mamonna*. Quæ ratione id consequemur? per Alchymiam Christianam tantum quantum in æternis tabernaculis reponere volumus, coniiciendo in fornacem Laboratorij paupertatis, & per Eleemosynam ceu LAPIDEM PHILOSOPHICUM convertendo substantiam in purum obryzum aurum. Terrenæ divitiæ etiam si sint argentum & aurum, re ipsa non sunt nisi lutum, nisi lapides è terra effosi. *Quid attonitus aurum miraris? lapis est aurum, lapis argentum*. Inquit S. Basilius. Et S. Bernardus: *Aurum & argentum nonne terra est rubra & alba, quam solus hominum error facit, aut magis reputat pretiosam?* Hos lapides, hoc lutum oportet iniicere in fornacem paupertatis, in manus pauperum & illicò in aurum vertentur,

Ephes. 5.

Coloss. 3.

*S. Bern.
Sen. To. 2.
ser. 4. a. 2.
c. 2.*

*S. Basil.
hom. 7. in
div. ava.
S. Bern.
serm. 4. de
Advent.*

tur: & reponentur in thesauris cœlestibus. Id sub
 alia allegoria expriniens S. Petrus Chryfologus in
 rem nostram: *Manus pauperis Abrahamæ sinus est, ubi*
quidquid pauper acceperit mox reponit. Ec. Thesauri-
zate vobis thesauros in cœlo, Manus pauperum est ga-
zophylacium Christi, quia quidquid pauper accipit, Chri-
stus acceptat. Da ergo homo pauperi TERRAM, ut
accipias cœlum: da nummum, ut accipias regnum: da
micam ut accipias totum. Hoc ipsum multoties Chri-
 stus nobis inculcat, dum suadet divitibus vendere
 sua & dare pauperibus, promittendo thesaurum in
 cœlo: dum vocat Apostolos, & jubet omnia dimit-
 tere; dum vocat telonarium & abstrahit à cura pe-
 cuniarum; dum visitat Zachæum, & è publicano
 facit Eleemosynarium: dum laudat viduam quæ
 duo minuta misit in gazophylacium: dum asserit
 neminem posse simul Deo servire & mamonnæ;
 dum pauperem Lazarum reponit in sinu Abrahamæ,
 & divitem Epulonem sitibundum in pœnis inferni:
 denique dum ostendit facilius posse camelum tran-
 sfire per foramen in regnum cœlorum.

IV. Veritatis effatum est: *Facilius est camelum*
per foramen acus transire, quàm divitem intrare in re-
gnum cœlorum. Sententia profectò rigorosa, ut ea
 audita discipuli dixerint: *Et quis potest salvus fieri?*
 Damnat igitur Christus omnes divites, & divitias?
 minimè. Abraham dives fuit. Job dives fuit, David
 dives fuit, Zachæus dives fuit, multi Reges & Prin-
 cipes possederunt divitias & cœlum ingressi sunt,
 sed rectè usi divitijs, succurrerunt egenis, restitu-
 erunt iniqua, & quæ sciverunt à prima conditione
 communia, noluerunt esse tantum privata. *Natu-*
ra omnia fecit communia, & hic mundus non est nisi quæ-
dam

S. Pet.
 Chrysol.
 serm. 8.

Marci. 10.
 25.

S. Tho. de
 Villan.

Dom. Pars II.

Q

dam

serm.
Dom. 4.
post Pa-
scha.

S. Aug.
To. 9.
Tract. 20.
de red.
Cathol.
convers.

S. Chrysoft.
hom. 1. ad
Antiochen.

dam hereditas communis hominum : afferit S. Thomas de Villanova. Ex hoc dicto intelligo sensum S. Augustini, quem primo lectum satis mirari non potui ubi dicit. Ad divites hujus mundi: *Quancumque pauperes in quibus locis habitatis fame mortui fuerint, tantorum homicidiorum rei eritis. Insuper immittet vobis Dominus pestilentiam, & famem, & perdetis totum quod habetis, nec non & animas vestras.* Unde hoc tam severum fulmen? *Num custos fratris mei sum ego?* dicet aliquis: Ego spartam meam tueor; ego pro me laboro, mihi paro & meis filijs: agant idem & alij, laborent, sudent, congregent; quid ad me alieni, quos unde sint non novi. O te parum humanum, vel parum hominem! Audi quid dicat Chrysostomus: *Ne mihi illud dicas frigidum verbum. Quare verò mihi cura est? cum ipso commune habeo nihil. Cum Diabolo solo commune habeamus nihil, cum omnibus autem hominibus multa. Sathanica est ista vox, Diabolica inhumanitas.* Cum omnibus inquit Chrysostomus multa habemus communia, communē nascendi modum, communem aërem, communem solem qui illuminat tam pauperes quàm divites, communes aëris & temporum mutationes. Cur non & communes divitias? Nempe avaritia quæ est Idolorum servitus multos fecit recedere à vero Deo, & adorare Idolum Pluti, Idolum mamonnæ, & fecit violenter sibi proprium, quod initio commune fuit. Unde & sub exordium nascentis Ecclesiæ fideles omnia deponebant, ad pedes Apostolorum, erantque illis facultates communes. Descivimus ab illa prima Evangelica communicatione: tolerat Ecclesia, tolerat Deus, ut unus alio plus habeat, ut unus dives sit, alius pauper, unus nimium possideat, alter nimis

nimis parum, vel omnino nihil. Vis scire causam? Exponat denuò Chrysoſtomus: *Divitem te fecit Deus, ut egenis auxiliieris, & peccata tua solvas per liberalitatem alijs exhibita. Dedit tibi pecunias, non ut in mortem claudas, sed ut in salutem tuam effundas.* Itaque si negas pauperi, si non audis rogantem, si negligis egenum, & is ob egestatem fame pereat, homicidij reus eris, & ut loquitur S. Thomas de Villanova: *quem non parvisti occidisti.*

V. Psaltes Regius laudans misericordem duo combinat misericordiam & justitiam, quæ videntur sibi oppositæ: *Dispersit dedit pauperibus, justitia ejus manet in seculum seculi.* Si justitiam exercuit, quomodo laudatur à misericordia? Nempe ipsa misericordia in pauperes est exercitium justitiæ, quia debemus pauperibus quod nobis redundat, & si avarè retinemus, id quod retinemus est mamona iniquitatis. Vel enim divitias tu aut maiores tui rapuerunt & extorserunt pauperibus; vel Deus tibi illas dedit: si rapuisti tu vel maiores tui, non est substantia tua sed pauperum, teneris igitur ad restitutionem; si Deus tibi dedit, putasne quod Deus dona sua largiatur ut ijs abutaris in luxum, in convivia, in greges canum & equorum. in amplam familiam, in fastum & superbiam? odit ista Deus: quid ergo? dedit fortè ut abscondas nullius futurâ usui quæ congregasti? falleris: dedit ut dares, dedit ut in cœlum præmitteres per manus pauperum; dedit ut thesaurum tibi immarcescibilem comparares. Ne me putes hic loqui hyperbolicè; veritas est, doctrina est sanctorum Patrum in ratione fundata, quia alias conqueri possent pauperes contra providentiam divinam, quòd non omni homini

Q 2

pro-

S. Chry-
sost. hom.
2. ad pop.

T. Tho.
Villan.
serm. de
S. Mart.

Psal. III.

S. Basil.
hom. 1.

providisset de alimentis. Elegans in hanc rem sententia est S. Basilij. *Si fateris ea divinitus tibi provenisse, id est bona temporalia, an injustus est Deus inaequaliter res nobis distribuens? cur tu abundas, & ille mendicat? nisi ut tu bonae compensationis merita consequaris; ille vero patientiae bravij decoretur: Panis est famelicum, quem tu tenes: nudi tunica, quam in conclave servas; discalceati calceus, qui penes te marcescit; indigentis argentum quod possides: quocirca tot labefactas, quot subvenire vales.*

Marci 10.
23.

VI. Quæro nunc à vobis AA. si tam periculosa res est, etiam bono titulo possidere multas divitias, an non satius & consultius foret vel omnibus carere divitijs, vel eas in pauperes liberali manu dispergere, & facere sibi amicos de *Mamonna iniquitatis*? Quæro iterum an credatis Christo dicenti: *Quam difficile qui pecunias habent in regnum Dei introibunt!* Ut quid ergo si creditis non complanatis vobis viam, non demeremini vobis amicos, qui cum defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula? Amici hi sunt pauperes, quibus securè concreduntur omnes divitiæ; multo securius quàm oconomis, quàm cognatis. Nam hi sæpè prodigunt, infidi sunt & fallaces, quod illis concreditur manet, & citra periculum conservatur, & pro illis est fideiussor Deus. *Thesaurum suum condit in cælo, qui Christum pascit in paupere*: ait S. Leo. Quantum enim hic erogas, tantum ibi accrescit cumulus meritorum, quæ invenies cum illuc veneris ubi ostiaria est Eleemosyna, ubi Janitores sunt pauperes. Unde Hugo Cardin. loquens de Eleemosyna: *Ipsa est*: inquit, *ostiaria Paradisi, quod patet ex eius officio: Officium enim ostiarum est, unicuique facere locum, & distribuere mansionem.*

S. Leo.
serm. 1.
de collec.

Hugo
Card. in
cap. 5.
Matth.

Et

Et S. Odilo Abbas vocabat pauperes *Janitores Paradisi* & *cœli ostiarios*. Eodem tendunt illa S. Chryso-
stomi: *Quam ob causam permittis aurum & argentum*
rubigine consumi, cum opus sit in pauperum ventres ex-
hauriri, ut in tuto reponens, hic abs te nutriti in illo die
fiduciæ tibi portas aperiant, teq; suscipiant in æterna ta-
bernacula? Et quis prudens, si facile possit, non co-
netur hos sibi demereri? quis non arripiat tam com-
pendiosam ad cœlum viam, tam felicem usuram?
Mibi nulla res (inquit S. Gregorius Nazianzenus)
perinde admirabilis videtur, atq; compendiarie hæc ad sa-
lutem via, facilisq; ad cœlum ascensus. Christus dixit
commendatum esse pauperibus regnum cœlorum,
& inter octo beatitudines primam reposuit pauper-
tatem: *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est re-*
gnum cœlorum. Si pauperum est illud regnum, cur
non pauperes devincimus? cur non ijs concredi-
mus, quæ cupimus non perire? nisi fortè avaritia
infidelitatis mater nobis etiam fidem tollit, ut non
credamus Christo, sed potius adoremus Idolum au-
reum Mamonnæ.

VII. Laudat S. Chrysofostomus tres pueros in
camino ignis constitutos, eo quod honores oblatos
& vitæ commoda spreverint, quia *aliorum videntes*
erumnas multum angebantur: quod est maximè sancto-
rum peculiare; ne gloriam vel honorem, vel aliud quid-
quam proximi præponant salutem. Et hortatur nos ho-
rum occasione ad largam eleemosynam ad com-
passionem cum pauperibus: *Hos quidem & nos imi-*
temur. Nam & aurea nunc imago erecta est. Mamonnæ
Tyrannis. &c. Et si sit opus in paupertatis fornacem de-
cidere ne refugiamus, ne mamonnæ adoremus. Deside-
rat aureus Orator, ut ita subveniamus egentibus,

Q3

ut

Manni
hist. Seleæ.
c. 464.
S. Chry-
sost. hom.
39. ad
pop.

S. Greg.
Naz. orat.
30.

S. Chry-
sost. hom.
23. ad
pop.

ut etiam si nos ipsi in paupertatem deberemus incidere, potius id velimus quam *Auream statuam*, seu *Mamonnæ Tyrannidem*, adorare. Et quo rogo motivo id persuadere conatur? *Si quis gehennam non credit, hanc conspicatus fornacem, ex presentibus futura credere discat, neq; paupertatis metuat fornacem, sed peccati. Hæc enim flamma, & dolor: illa verò ros atq; remissio.* Et post pauca: *cum his qui sunt in paupertatis fornace simul descendamus, & per eleemosynam ROREM operemur, ut gehennæ flammam Christi vox extinguat dicens: Esurientem me vidistis & parvulus.* Quasi diceret: Qui compatitur miseris, succurrit egenis, tantundem est ac si in fornacem immitteret levioris pretij metalla in purum aurum excoquenda, quibus Eleemosyna velut quidam LAPIS PHILOSOPHICUS veri tincturam auri dare potest. Quod enim Chrysostomus appellat ROREM, id ego auri tincturam dico & LAPIDEM PHILOSOPHICUM eodem jure quo Chymistæ eundem modo nominant *Lac Virginis, Aquam siccam, Lignum vitæ, medicinam morborum omnium.* Hæc aqua sicca, hic ros, temperat ignem, imò extinguit ignem infernalem, ut nocere non possit misericordiam exercenti.

VIII. Nocet verò illis qui pauperibus non succurrunt, qui adorant *statuam auream Mamonnæ Tyrannidem*, qui extra fornacem paupertatis sedent, & delectantur miserorum egestate, quemadmodum flamma fornacis corripuit & absumpsit custodes fornacis Babylonicæ, unde iterum Chrysostomus: *Cum Diabolus aurum non adorantes in Caminum paupertatis immittere minatus fuerit, ne de mittentium, sed ex missorum esse velis numero, ut ex his qui salvantur,*

S. Chry-
sost. cit.

tur, non ex his qui comburuntur, efficiaris. Maximus enim est ROS divitiarum desiderio non teneri, cum pauperibus conversari. Reflectite memoriam vestram ad id quod paulò ante asserui Eleemosynam & misericordiam erga egenos esse ostiariam cœli: nunc insuper dico esse etiam ostiariam & Janitricem Inferni: non enim solum attendit ut misericordes introducat in cœlum, sed etiam cavet ne quis misericors mittatur in fornacem ignis infernalis. Et hæc doctrina Sancti Augustini, cujus clara sunt illa verba: Ante fores gehennæ stat *Misericordia*, & neminem permittit in carcerem mitti. & quicumque misertus fuerit, miserebitur ei, & si quis non fuerit misertus, non ei miserebitur. Et eodem ferè sensu aiebat S. Chryso-
 stomus: *A gehenna vos eruet nemo, nisi à pauperibus auxilium assequamini.* Imò viceversa licet dicere: regnum cœlorum ingreditur nemo divitum nisi Eleemosyna data pauperibus illuc translata jus illi acquisierit ad mansionem æternam: nisi hæc ostiaria fores aperuerit.

IX. De Petro quodam Telonario narrat S. Joannes Patriarcha Alexandrinus, rem notatu dignam divitibus. Disserebant inter se pauperes à quibus eleemosynam solerent accipere, & nullus potuit dicere se aliquid à Telonario homine avaro & euelione accepisse. Unus ex ijs audacior: aggrediar inquit hominem, & non desistam donec aliquid accipiam. Ridentibus cœteris & nihil sperantibus ipse domum accessit, & divina factum est dispositione, ut eodem tempore Petrus domum reverteretur, quem pauper allocutus eleemosynam petijt. Afferebantur tunc filiginei panes pro familia dum pauper instanter orans eleemosynam peteret. In-

S. Aug.
 serm. 39.
 ex. 50.

S. Chry-
 sost. hom.
 32. ad
 pop.

Joan. Pa-
 tr. Alex.
 in vit.
 PP. lib. I.
 cap. 27.

di-

dignatus Petrus videns egenum non inveniens lapidem (verba sunt historici) per furorem arripit filigineum panem de cistella, & iactavit in faciem eius. Rediit hic ad socios ostentans panem acceptum. Biduo post ægrotavit ad mortem Telonarius, & vidit in somno se consistere ante tribunal Dei. Aderant accusatores Dæmones, qui gravissima eius peccata alteri lanci stateræ imponebant: aderant & Angeli qui nihil habebant quod alteri lanci imponerent. Accessit deniq; unus qui panem filigineum attulit & lanci imposuit. Mox visæ sunt lances in æquilibrio consistere. Tum Angeli ad Petrum conversi, *Vade, & auge ad filiginem hanc, nam verè Mauri isti te apprehendent.* Experrectus super hoc Petrus divinam agnovit bonitatem & ingemuit: *Væ va si unus filigineus panis, quem iactavi per furorem, ita profuit, à quantis malis se liberat qui dat in simplicitate sua bona indigentibus.* Ecce hic dum lapidem iactare vult in pauperem, apprehendit quasi invitus LAPIDEM PHILOSOPHICUM, quo panem filigineum convertit in aurum ponderosum, prægravans peccatis, & meruit, ut deinceps pluribus Eleemosynæ operibus sibi in cælo reconderet thesaurum æternum. Verè dixit S. Bonaventura: *Opera misericordie sunt ut aurum pretiosa.* Panem hunc Petri Telonarij Lapidem appellavi: nam & Fabius Verrucosus apud Senecam beneficium ab homine duro asperè datum nominat *Panem lapidosum.* Sic enim Seneca: *Fabius Verrucosus beneficium ab homine duro asperè datum: Panem lapidosum vocabat, quem esurienti accipere necessarium sit; esse acerbum.* Si hoc nomine appellatur beneficium vel eleemosyna cum indignatione vel asperè data, quo nomine appellabitur prorsus negata

*S. Bonav.
in diet.
Salut. tit.
7. c. 4.*

*Senec. de
benefic.
lib. 2.
cap. 7.*

ta petenti aut indigenti? nec panis quidem sed *Lapis*, non tamen Philosophicus. Narrat Sigebertus in Chronico, cum pauper quidam à nautis eleemosynam petiisset, & illi responderet, se aliud non habere, quàm *Lapides*: mendicus reposuit: Omnia ergo quæcunq; in navi sunt manducabilia, vertantur in *Lapides*: quod illico factum est Deo vindicante immisericordiam, ut & panes & alia esualia servato colore & forma in *Lapides* conversa sint: quanto melius dando petenti fuissent conversa in *aurum* reponendum in cœlis.

X. Proinde AA. mei si sapitis, si à Deo vos accepisse quæ possidetis, grati agnoscitis, *Facite vobis amicos de Mamonna iniquitatis, Thesaurizate vobis thesauros in cœlo*, deponite per manus pauperum opes vestras in gazophylacio Christi, memores quod Eleemosyna sit **LAPIS PHILOSOPHICUS**, qui omnia vertit in aurum, & simul lapis Lydius quo probatur verus Christianus. Nam ut ait S. Ambrosius: *Omnis summa doctrinæ Christianæ in misericordia, & pietate sita est.* Justum est, ut quod à Deo accipimus communicandum alijs, ex ejus voluntate cum lucro nostro erogemus. Quod pauperi damus Deo damus, quod subtrahimus, Deo subtrahimus, cuius in extremo die prima quæstio erit, an illum paverimus, an illum vestierimus. *Beatus qui intelligit super egenum, & pauperem: in die mala liberabit eum Dominus.* In quæ verba Chrysologus: *In die mala illi Deus liberator assistet, qui à malis pauperem liberavit. In angustijs illum Deus clamantem audiet, qui pauperem cum clamaret, audi-vit. Videbit diem malum qui diem judicij sine ad-vocatione paupertatis intraverit. Sine causa accusant peccata quem pauper ex-*

Dom. Pars II.

R

cu-

Sigebert.
Chron. ad
an. 606.

S. Amb.
in 1.
Tim. 4.

S. Pet.
Chryf.
serm. 14.

*cusat. Excusari non potest, quem fames pauperis accusa-
rit. In die illa cum sederit iudicaturus mundum,
Matth. 25. ut describit Matthæus: Tunc dicit Rex his qui à dex-
tris eius erunt: Venite Benedicti Patris mei, possidete
paratum vobis regnum à constitutione mundi. Esurivi e-
nim & dedistis mihi manducare &c. Mirabuntur mise-
ricordes propositionem, sed obviabit Iudex: Quam-
diu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis.
O magnam misericordiæ prærogativam! sibi da-
tum agnoscit Deus, quod datum est pauperi, &
quasi nullos alios salvare vellet, de solis misericor-
dibus & Eleemosynarijs loquitur: Occurrit iterum
Chrysol. Chrysologus. O quid agit amor pauperis! gloriatur in
cit. cælo Deus, unde pauper erubescit in terra, & hoc repu-
tat in honorem sibi, quod pauperi computatur injuria. In
cælo prima est esurientis annona, prima stipendia paupe-
ris tractantur in cælo. Ad quod nos adjumento pau-
perum perducatur qui est sine fine mise-
ricors. Amen.*

